Rok V^ty Nr. 3. Kraków, dnia 5 Czerwca. Rok 1877.

Wychodzi w Krakowie co tydzień przez czas pory zdrojowo-kąpielowéj.

Biuro Redakcyi i Administracyi W KRYNICY w c. k. Zakładzie Zdrojowym.

Prenumeratę miejscową przyjmuje Administracya „**Czasu**" w Krakowie, gdzie także dostać można pojedynczych Numerów „**Krynicy**."

KRYNICA

Tygodnik poświęcony ojczystym Zakładom zdrojowo-kąpielnym.

Redaktor

Dr. MICHAŁ ZIELENIEWSKI

Lekarz Rządowy c. k. Zakładu Zdrojowego w Krynicy.

Prenumerata wynosi

w Krakowie na miejscu 1 złr.
w Monarchii austryacko-węgierskiéj z przesyłką pocztową . . . . . 1 złr. 20 c.

Numer pojedynczy . . . — 6 „

Należytość za prenumeratę lub za umieszczenie ogłoszeń odsyłać należy **franco** do **Biura Administracyi.**

TREŚĆ SPRAWOZDANIA

za rok 1876

O C. K. ZAKŁADZIE ZDROJOWYM W KRYNICY

podał

Dr. Zieleniewski.

I.

Część statystyczna.

(Ciąg dalszy).

9.

Następujące nowe zmiany i ulepszenia dokonane zostały w zdrojowisku krynickiém świeżo ubiegłego roku:

1) Celem ułatwienia komunikacyi między stacyą kolei żelaznéj Muszyna-Krynica a Zakładem, wybudowano na gościńcu z Muszyny do Krynicy wiodącym 3 mosty, i rekonstruowano w wielu miejscach namieniony gościniec, co dokonaném zostało nakładem około 15000 złr.

2) Przyjęto ofertę na budowę arcyozdobnego pawilonu dla orkiestry zdrojowéj, konstrukcyi wyłącznie z metalu, wykonanego w krakowskiéj fabryce machin L. Zieleniewskiego, któryto budynek już d. 1 Czerwca 1877 do użytku oddany, będzie gustowném a trwałém przyozdobieniem tutejszego Zakładu.

3) Założono trotoar z płyt kamiennych półtora metra szeroki, na przestrzeni 225 metrów wynoszącéj, między hotelem „krakowskim a warszawskim".

4) Dla ułatwienia wywozu zużytéj (po kąpielach) borowiny z łazienek, a zarazem przez wzgląd na nieodzowne utrzymanie czystości w podworcu gmachu łaziebnego, urządzono tor szyn żelaznych na przestrzeni 223 metrów długiej, po których przesuwany wóz wydala zużytą borowinę poza obręb gmachu łaziebnego.

5) Celem otwarcia konkurencyi w dostarczaniu mięsa, wybudowano drugą jatkę dla jego sprzedaży.

6) Według informacyi udzielonéj przez Prof. Karlińskiego, Dyrektora Obserwat. astronom. krakowsk., urządzono na ścianie gmachu „pod Orłem" kompas słoneczny z metalu, z naukową ścisłością wykonany w krakowskiéj fabryce machin L. Zieleniewskiego.

7) Sprawiono:

a) indyjskie maty przed wanny w gabinetach łaziebnych I klasy, w miejsce dawniéj tu używanych dywaników; a urządzenie namienionych gabinetów uzupełniono dodatkiem karafek na wodę i wieszadełek na zegarek; tudzież

b) dwa arcygustowne czerpaki do podawania wody mineralnéj ze zdrojów.

c) Urządzono kamienne przykrycie nad 10 rynsztokami, najgłówniejsze promenady przerzynającemi, których poprzednie drewniane mostki wielce niedogodnemi były.

d) Dokupiono 12 ogrodowych ławek żelaznych na promenady, do istniejących zaś już przyrządów pożarnych przybyło: 10 kadzi na wodę, 12 drabin i 10 osęk.

e) Przeistoczono ogródek między budynkami „pod Topolami" a „pod Szwajcarem" w publiczną promenadę.

(C. d. n.)

ROZMAITOŚCI.

Fundusz uzbierany ze składek na budowę przyszłego **Szpitala zdrojowego w Krynicy** z dniem 1 Lipca 1877 r. wynosi:

	Złr.	ct.	Rs.
1) Depozyt złożony d. 18 grud. 1870 r. w kasie byłego Towarzystwa Nauk. Krakowskiego:			
a) w Obligach Indemniz. Galicyjsk. .	1700	—	—
b) w gotówce	2.	89	—
2) Wniesiono do kasy był. Towarz. Naukow. Krakowskiego d. 20 marca 1871 gotówką	3	—	3
3) Procent za kupony od 1700 złr. Obligac. Indemn. gal. z lat 1871, 72, 73, 74, 75 i 1876	481	–	44
4) Depozyt w c. k. kasie prowentowéj w Krynicy (ofiara p. Strzałkowskiego) . . .	2	—	—
5) Depozyt złożony w Kasie Oszczędności krakowskiéj:			z odsetkami do 1 lipca 1877.
a) d. 1 października 1871 . złr.	252	—	333.12
b) „ 4 „ 1872 . „	150	—	197.35
c) „ 17 lutego 1873 . . . „	112	—	144.38
d) „ 10 „ „ . . . „	10	—	12.81

e) „ 30 września 1873 . . . „ 71 — 88.50
f) „ 10 sierpnia 1875 . . . „ 215 — 245.35
Ogółem w Obligac. Indemn. złr. . . . **1700.—**
w gotówce . . . Rsr. **3** i Złr. **1510.13**

* * *

Nakładem Redakcyi „Biblioteki Umiejętności Lekarskich“ wyjdzie niebawem w Warszawie, obszerne dzieło p t. **„Rys Balneoterapii“**, praca Dra Zieleniewskiego, autora znanego dzieła „Rys Balneologii powszechnéj“. Oba te dzieła stanowić będą całość wzajem się uzupełniającą, a ojczysta literatura pozyska przez nie wykład jednego z arcyważnych działów Umiejętności lekarskich, którego zupełny dotychczasowy brak w ojczystém piśmiennictwie, dotkliwie uczuwać się dawał.

KOMISYA BALNEOLOGICZNA
w Towarzystwie Lekarskiém Krakowskiém

d. 27 Stycznią 1877 zawiązana.

Żywotne stosunki zachodzące między Komisyą Balneologiczną a zdrojowiskami krajowymi, wskazują nam konieczną potrzebę treściwego przedstawiania obrazu czynności Komisyi Balneologicznéj, z tego przeto powodu otwieramy stałe miejsce w dziale „Rozmaitości“ dla obrazu prac i działalności Komisyi Balneologicznéj.

Po rozwiązaniu w d. 20 stycznia b. r. Komisyi Baln.; poprzednio w Oddziale przyrodniczo-matematycznym Akademii Umiejętności istniejącéj, powstała z łona Towarzystwa Lekarskiego Krakowskiego na d. 27 Stycznia b. r. ukonstytuowana Komisya Baln., któréj przewodniczącym obrano Prof. Dra Korczyńskiego, a sekretarzem Dra Lutostańskiego. Zarazem na mocy regulaminu dla wspomnionéj Komisyi przepisanego, ustanowiono ściślejszy jéj Komitet czyli Wydział kierowniczy, z 5 jéj członków złożony, do którego oprócz Przewodniczącego i Sekretarza weszli: Dr. Kopernicki, Prof. Dr. Piotrowski, Dr. Ściborowski, Wice-prezydent miasta Dr. Weigel i Dr. Zieleniewski.

Do udziału w pracach Komisyi Baln. zapisało się 36 członków Towarzystwa Lekarsk. Krakowsk., z powodu zaś przeróżnych zadań Komisyi uchwalono wzmocnić takową zaproszeniem do jéj grona: naturalistów, prawników, inżynierów, mechaników i budowniczych.

Następne t. j. II posiedzenie Komisyi Baln. zagaił Prof. Dr. Korczyński przemową, wskazującą kierunek i zadanie Balneologii spółczesnéj w ogóle, w szczególności zaś Balneologii krajowéj i Komisyi Baln., którą z powodu jéj ważności dosłownie (z *„Przeglądu Lekarskiego“* N. 13 r. 1877) tu powtarzamy:

„Wydział przyrodniczo-matematyczny Akademii Umiejętności na posiedzeniu z d. 20 stycznia b. r. rozwiązał Komisyją balneologiczną w przekonaniu, że czynności jéj obejmie skutecznie Towarzystwo Lekarskie Krakowskie. Tym sposobem uprawa Balneologii krajowéj i naukowa opieka nad zdrojowiskami powierzoną została nowo utworzonéj w łonie Tow. Lek. Krak. Komisyi. Jesteśmy więc spadkobiercami prac i działalności Komisyi Baln., która istniała najprzód w b. Towarzystwie Naukowém Krakowskiém, a następnie w Akademii Umiejętności. Nie tu miejsce wymieniać zasługi byłéj Komisyi, a przedewszystkiém jéj czcigodnego kierownika Prof. Dietla, gdyż zasługi te chlubną mają kartę w dziejach umiejętności i kraju, a wypisane są świetnemi głoskami w rocznikach zdrojowisk ojczystych, które b. Komisyi Balneologicznéj zawdzięczają: jużto swe istnienie, jużto obecny wzrost i rozwój. Skuteczna działalność b. Komisyi winna być dla nas zachętą do pracy, gorliwość jéj członków wzorem godnym naśladowania, a co najważniejsza, kierunek prac wskazówką najpewniejszą (bo doświadczeniem stwierdzoną) dla naszych zabiegów. Sądzę więc, że najrychléj podążymy do celu, jeżeli przejmiemy się duchem i kierunkiem prac naszéj poprzedniczki i wstąpiwszy w jéj tory, będziemy się starać o rozwinięcie i pielęgnowanie tego, co ona stworzyła i na co uwagę zwracała.“

„W miarę jednak zmienionych stosunków i nowych z jednéj strony potrzeb zdrojowisk, a z drugiéj odmiennych wymagań umiejętności i chorych, przypadną nam w udziale zadania nowe, i otworzą się przed nami nowe kierunki, w których samodzielnie kroczyć nam wypadnie, gdy nie znajdujemy w przeszłości skazówek bezpośrednich.“

„Regulamin Komisyi Balneologicznéj określa w ogólnych zarysach nasz zakres działania, zaliczając do celów Komisyi: uprawę nauki, popieranie zdrojowisk krajowych i obznajamianie się z postępami Balneologii, Klimatologii i Hydrologii“. *(C. d. n.)*

KRONIKA WIADOMOSCI BIEŻĄCYCH
O ZDROJOWISKACH KRAJOWYCH.

Krynica. Dla udogodnienia gościom kąpielowym dojazdu do Zakładu zdrojowego ze stacyi Muszyna-Krynica, zaprowadzone będą od dnia 1 Czerwca r. b. regularne kursa Omnibusu codziennie do każdego pociągu kolei żelaznej dojeżdżającego, za opłatą od 1 osoby i 15 kilogramów pakunku po 40 kr.; za nadwyżkę zaś pakunku od 1 kilograma po 1 kr. ma się dopłacać.

* * *

Krynica. C. k. Dyrekcya lasów i domen zdrojowiskiem Krynicy zarządzająca, udzieliła bezpłatnie w tegorocznym sezonie zdrojowym 55ciu ubogim osobom 700 kąpiel mineralno-wodnych, a 60 kąpiel borowinowych — tudzież obdarzyła 23 osoby bezpłatném pomieszkaniem w tutejszym Zakładzie.

* * *

Komisya balneologiczna krakowska nie tylko zaprosiła Zarządy ojczystych zakładów zdrojowych, aby nie uchylały się od wzięcia udziału na Wystawie paryskiéj r. 1878 zapowiedzianéj, z okazaniem: wód lekarskich ojczystych, wyrobów z nich otrzymanych i wszelkich przetworów balneoterapeutycznych krajowych; ale nadto Komisya Balneologiczna bierze inicyatywę w urządzeniu zbiorowego przedstawienia na wspomnionéj wystawie wszystkich wód lekarskich z całéj monarchii Austro-Węgierskiéj pochodzących.

* * *

Busk. Dr. Dymnicki, lekarz zdrojowy w Busku, otworzył tamże w Marcu b. r. **lecznicę zimową**, przeznaczoną

przeważnie dla chorych długotrwałemi cierpieniami dotkniętych, mianowicie syfilitycznemi, w których zespolenie specyficznego leczenia z kąpielami buskiemi udowodnionêm zostało. Wspomniona lecznica i poza okresem zdrojowo-kąpielnym bez przerwy czynną będzie. Opłata dzienna za oddzielny pokój wraz z całkowitem utrzymaniem pacyenta i środkami leczniczemi wynosi rubli srebr. 4 kop. 40, którą na dni 15 z góry uiszczać należy. W razie wcześniejszego opuszczenia Zakładu nadpłata się zwraca.

VADEMECUM
dla podróżujących
DO
ZAKŁADU ZDROJOWEGO W KRYNICY.

Położenie. Krynica wraz ze swym Zakładem zdrojowym leży w Karpatach galicyjskich, 589,9 metrów n. p. m., pod 38,37^{0} szerokości, a pod 49,24^{0} długości geograficznéj.

Klimat. Mimo znacznego nad poziom wyniesienia, tutejszy klimat wogóle jest łagodny, z powodu osłonienia Zakładu zdrojowego wysokiemi wzgórzami od północy i zachodu, a rozłożenia się całéj doliny zdrojowéj na południe. Powietrze istnie górskie, nader czyste, jędrne, ożywcze, bogate w ozon i wzmacniające. Średnia miesięcy letnich ciepłota wynosi: w Czerwcu + 13,3^{0}, w Lipcu + 14,1^{0}, w Sierpniu + 13,7^{0}, a we Wrześniu + 13,2^{0} R.

Środki balneoterapeutyczne. Dwa główne zdroje alkaliczno-żelaziste, z tych **szczawa krynicka jest wapienno-żelazistą, a szczawa słotwińska jest sodowo-magnezyowo-żelazistą,** obie nadzwyczaj bogate w kwas węglowy wolny.

Oprócz powyższych dwóch głównych źródeł, jest tutaj **13 innych zdrojów mineralnych**, z których **5 nowo ocembrowanych służą do użycia.**

Kąpiele mineralne gazowo-żelaziste, urządzone według metody Schwartza ze wszelkiemi odmianami, jako kąpiel: **wanienna, natryskowa i nasiadowa — kąpiele żelazisto-borowinowe, ogólne i częściowe — kąpiele gazowe z rodzimego kwasu węglowego — łaźnia parowa słowiańska — kąpiele balsamiczno-igliwiowe** — tudzież zakład **kąpieli rzecznych** wspólnych w zbiorniku i natryskowych.

Skład wszelkich wód mineralnych zamiejscowych i wszystkich leczniczych dodatków do kąpiel.

Przetwory mleczne, jakoto: serwatka, żętyca i kumys.

Wyrób pastylek krynickich i ekstraktu igliwiowego na kąpiele balsamiczne.

Leczenie elektrycznością, przyrządami pneumatycznemi i inhalacyjnemi.

Gymnastyka lecznicza.

Pora zdrojowa od 15 Maja do 30 Września.

Ogólne wskazania do użycia wód krynickich: ogólne i bezpośrednie osłabienie z otrętwieniem ustroju połączone; lubo i mniejszy stopień drażliwości nerwowéj, pochodzący z podupadłego wytwarzania się krwi lub z osłabienia narządu nerwowego, użycia wód krynickich wogóle nie wyklucza. Szczawy krynicka i słotwińska silnie pochłaniają kwasy żołądkowe, wytwarzają krew, podnoszą jéj ożywczość, utrwalają ustalenie (consolidatio) całego ustroju, polepszają trawienie, uspakajają czynności nerwowe i działają na wydzielenie moczu, są przeto zbawiennêm lekarstwem we wszystkich kierunkach najważniejszych czynności ustroju.

Wskazania szczegółowe: niedokrewność, blednica, wodnica i gnilec, tudzież ich następowe objawy — przewlekły nieżyt żołądka i jelit prosty, lub z nadżerkami, a nawet z owrzodzeniem przyślużni narządów trawienia połączony — wrzód żołądka przedziurawiający — uporczywe nieżytowe biegunki i ich następstwa — otwarte krwawnice kiszki stolcowéj — nieżyty układu płciowego na osłabieniu oparte — białe upławy — wszelkie nieprawidłowości czyszczeń miesięcznych z niedokrewności pochodzące — atoniczne krwotoki macicy — skłonność przyrodnia do poronień — liczne cierpienia nerwowe na niedokrewności lub na przewlekłym nieżycie żołądka albo jelit oparte — rwa twarzy — połowiczny ból głowy — macinnica i śledziennica — krzywica ze wszelkiemi jéj odmianami i następstwami — otrętwiałe zołzy — przewlekły gościec — atoniczny wiąd rdzenia pacierzowego — przewlekła odmiana choroby Brigtha i z niéj pochodzące oligemiczne obrzęki i nacieki — zakażenie malaryczne — powolne uzdrowienia (rekonwalescencya) po obłożnych chorobach jakoto: po durze, czerwonce, cholerze i t. p. — osłabienia po mnogich porodach lub po długiém karmieniu.

Pomieszkań (669 pokojów) wielki wybór **w 3 hotelach, w 11 domach rządową i 55 prywatną własnością będących — 7 publicznych restauracyj** — mnóstwo domowych kuchni i **jedna Caffée restaurante.**

Podróż do Krynicy ulatwiają codzienne pociągi **kolei żelaznéj Tarnowsko-Leluchowskiéj** — tudzież **omnibusy ze stacyi Muszyna-Krynica** do samego Zakładu zdrojowego dojeżdżające.

Kierunek podróży i rozkład jazdy uwidocznia załączony obok plan kolei żelaznéj do Krynicy wiodącéj, tudzież podane poniżéj wyszczególnienie ceny jazdy od osoby.

Kierunek podróży do Krynicy.

	Za bilet jazdy od osoby.	Kls. 1.	Kls. 2.	Kls. 3.
Z Krakowa koleją żelazną przez Bochnią, Tarnów, Nowy i Stary Sącz do **stacyi Muszyna-Krynica** (wyjazd do Krakowa codziennie rano o godzinie 10½, tudzież wieczorem we wtorek i piątek o godzinie 9)		Zł. c. 12· 8	Złr. c. 8·67	Złr. c. 5·57
Z Warszawy do Krynicy przez Kraków, Bochnią, Tarnów, Stary i Nowy Sącz do stacyi Muszyna Krynica		15· 4 Rbl. k. 9·96	10·88 Rbl. k. 7·48	6·82 Rbl. k. 3·73
Z Poznania do Krynicy przez Wrocław, Opole i Kraków . .		Złr. c. 15· 4 Mr. pf. 36·25	Złr. c. 10·88 Mr. pf. 27·20	Złr. c. 6·82 Mr. pf. 18·15
Ze Lwowa do Krynicy przez Przemyśl, Rzeszów, Tarnów (dziewięć razy tygodniowo) . . .		Złr. c. 26·14	Złr. c. 19·28	Złr. c. 11·11

W samym Zakładzie zdrojowym: Urząd pocztowy i Stacya telegraficzna.

Cennik pomieszkań w domach rządowych.

Ceny dzienne:

Pod „Orłem“ Numer	zł.	kr.	Pod „Trąbką“ Numer	zł.	kr.	Pod „Szwajcarem“ Numer	zł.	kr.	Pod „Zamkiem“ Numer	zł.	kr.
1, 2 i 3			1 i 2	1	50	1	1	20	1 i 2	1	
z przed-			3		80	2		70	3		90
pokojem			5 i 6	2	50	3	1	20	4		90
i kuchnią	5		7 i 8	2	50	4		70	6		60
4 i 5	3	50	9		60	5 i 6	2	50	7	1	
6 i 7	1	80	10		50	7	1		10		90
8 i 9			11	1		8 i 9	2	50	11		90
z przed-			12 i 13	2		10		50	12		90
pokojem	3		14	1	20	11		50	13		90
10	1		15 i 16	2		12		70	14		90
11	1		17		20				15		80
12	1	20	18		30				16		90
			19		40				17 i 28	1	80
									19, 20, 21, 22 i 23	bezpłatnie dla ubogich.	
									24		40
									25	1	
									26	1	
									27	1	

Pod „Topolami“ Numer	zł.	kr.	Pod „Jeleniem“ Numer	zł.	kr.	W gmachu łaziebnym Numer	zł.	kr.	Pod „Potokiem“ Numer	zł.	kr.
1 i 2	2	30	1 i 2	2		1	1	30	1 i 2	1	20
3 i 4	2	50	3 i 4			2	1	30	3 i 4	1	20
5 i 6	2	50	z kuchnią	1	60	3	1		5 i 6	1	30
7	1	20				4	1	20	7 i 8	1	10
8	1	20				5 i 6	2	30	9		45
9	1	40				7	1	20	10		10
10		60				8	1	20	11		45
11		60				9 i 10	2		12		25
						11	1				
						12	1				
						13	1				
						14	1				

UWAGA. Od 15go Maja do 14go Czerwca, tudzież od 15go Września do końca pory zdrojowéj, zniża się czynsz mieszkalny *o trzecią część ceny taryfowéj.*

Cennik kąpiel mineralnych.

Kąpiel mineralna wanienna metodą Schwartza ogrzewana dla dorosłych Kl. I. —.80 c.
„ „ „ „ „ II. —.60 „
„ „ dziecięca . . . . —.35 „
„ żelaz.-borowin. dla dorosłych 1.30 „
„ „ „ dla dzieci . —.80 „
„ borowinowa na nogi lub ręce . —.30 „
„ nasiadowa . . . . —.25 „
„ mineralna natryskowa ogólna —.70 „
Kąpiel gazowa (z kwasu węglowego) —.30 „
„ parowa (łaźnia słowiańska) —.70 „
„ rzeczna w zbiorniku lub natrys. —.10 „
Za dodatek 2 Litrów odwaru z igliwia na kąpiel balsamiczną . . . —.10 „
Za użycie prześcieradła kąpielnego —.10 „
„ „ ręcznika kąpielnego . —. 6 „

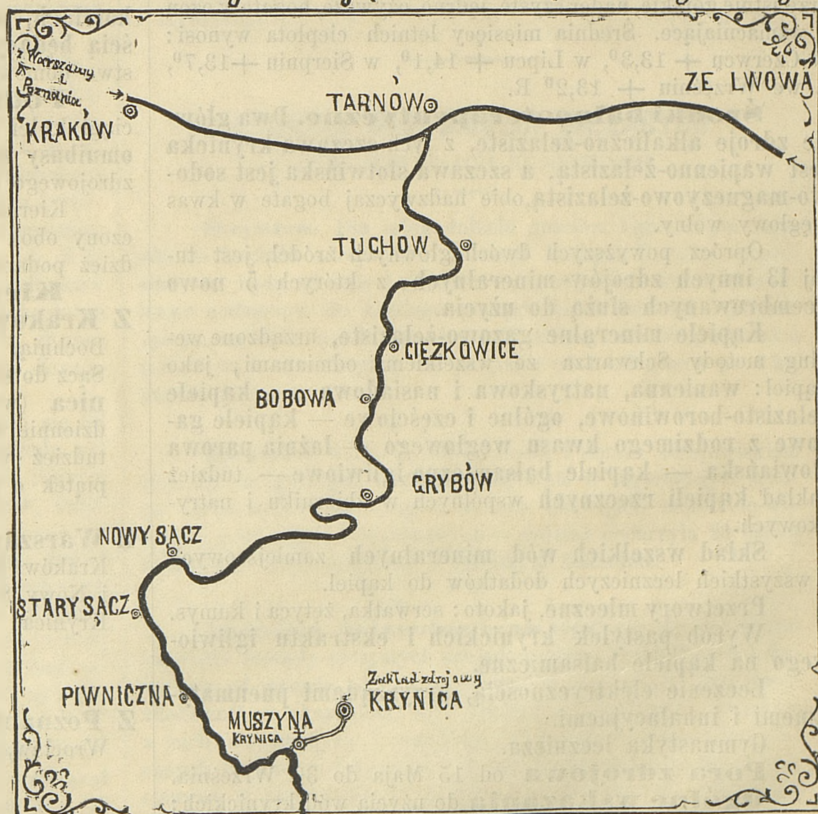
Opłata zdrojowa od osoby 2.— „
(dzieci do lat 10 uwolnione)

Składka na muzykę od osoby 2.50 „
(dzieci do lat 10 uwolnione)

Cennik wód mineralnych krynickich.

Za 1 skrzynię o 40 flaszkach wody mineralnéj krynickiéj lub słotwińskiéj płaci się na miejscu w Krynicy . . . Złr. 8 c. —
Za 1 skrzynię o 20 flaszkach „ 4 „ 20
Biorącym w 1 roku 15—20 skrzyń odstępuje się rabat 5%
„ „ „ 30—59 skrzyń „ 6%
„ „ „ 60—79 „ „ 7%
„ „ „ 90—149 „ „ 10%
„ „ „ 150 i t. d. „ „ 12%
Za 50 klgr. borowiny kąpielnéj . . c. 70.

Plan drogi koleją żelazną do Krynicy

Główny Redaktor *Dr. Michał Zieleniewski.*
Redaktor odpowiedzialny *Józef Łakociński.*

W drukarni „CZASU“ w Krakowie. Nakładem c. k. Zarządu Zakładu Zdrojowego w Krynicy. Rządca drukarni *Józef Łakociński.*